

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

Ontheffinghouder	: Gemeente Assen
Activiteit	: het opzettelijk verstoren en beschadigen van nesten (wegnemen van nesten zonder ei) en beschadigen van rustplaatsen van roeken (stapsgewijs, en afhankelijk van benutting van een alternatieve nest- en rustplaats)
Locatie	: Wijken Noorderpark, Assen Oost en Marsdijk in Assen

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf het moment van afgifte tot en met 1 januari 2026.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan de gemeente Assen voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 en lid 4 van de Wet natuurbescherming (Wnb), waar het gaat om het opzettelijk verstoren, en het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de roek (*Corvus frugilegus*).

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1 De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soort verleend.
- 1.2 Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- 1.3 De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde in de ontheffing worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4 Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolger(s) of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolger(s) blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6 De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1 Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in de "Aanvraag ontheffing Flora en Fauna m.b.t. roekenbeheer", d.d. 5 september 2022 en het 'Roekenbeheerplan Marsdijk Assen, d.d. 4 juli 2022, opgesteld door gemeente Assen en door adviesbureau Eco Reest, behorend bij dit besluit.
- 2.2 Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecologisch deskundige en in overleg met het bevoegd gezag. Deze wijzigingen dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de in de aanvraag voorgestelde werkwijze.
- 2.3 De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.
- 2.4 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een ecologisch logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. In dit logboek dient inzichtelijk te worden gemaakt wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek wordt op verzoek getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 2.5 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de roek. Gezien de functie van het plangebied voor de roek loopt deze periode globaal vanaf 1 februari tot 1 september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de roek.
- 2.6 Omwonenden rondom de roekenlocaties dienen actief betrokken te worden bij dit generiek besluit, en bij het onderliggende roekenbeheerplan, d.d. 4 juli 2022, van Eco Reest. De voorlichting c.q. educatie genoemd in het Roekenbeheerplan dient uitgevoerd te worden, zodat het draagvlak ten aanzien van de roek vergroot, omwonenden zich gesteund en gehoord voelen, alsmede dat dit de bescherming van de roek ten goede komt.

Verjaging van roeken

- 2.7 Er mag niet verjaagd worden ten tijde van het broedseizoen van de roek. Dit houdt in dat er pas verjaagd worden vanaf het moment dat de jonge roeken vliegvlug zijn.
- 2.8 Het verjagen van de volwassen roeken en hun jongen dient alleen plaats te vinden zodra is vastgesteld door een roekendeskundige dat de jongen van de roeken vliegvlug zijn. De constatering of dit wel of niet het geval is, dient door de roekendeskundige gecommuniceerd te worden aan het bevoegd gezag per mail, aan vth@drenthe.nl. Hierbij dient tevens het zaaknummer vermeld te worden.
- 2.9 De volgende middelen mogen hiervoor ingezet worden na het broedseizoen van de roek, waarbij de jongen vliegvlug zijn:
 - Luid geluid;
 - Flitslichten (niet op de ogen van de dieren gericht);
 - Agri-laser
- 2.10 De verstoring middels luid geluid, flitslichten en de agri-laser worden uitgevoerd door omwonenden binnen een straal van 100 meter van de roekenkolonie(s), die zijn aangewezen door de gemeente Assen. De namen van de omwonenden die gaan verjagen, worden gecommuniceerd met het bevoegd gezag. Voordat de aangewezen omwonenden de roeken mogen verstoren, vindt er eerst een korte training plaats, gegeven door een roekendeskundige. De eerste keer dat de verstoring van de roeken plaatsvindt, vindt ook

onder begeleiding plaats van de roekendeskundige. De roekendeskundige van de gemeente Assen is te alle tijde betrokken bij de beslissing of er wel of niet verstoord mag worden van de roekenkolonies bij c.q. na elk evaluatiemoment.

- 2.11 Elke vier weken vindt er een evaluatie plaats met de omwonenden die de roeken mogen verstoren en de gemeente Assen. Wat er tijdens de evaluatie wordt besproken, wordt opgenomen in een ecologisch logboek, en wordt elke maand gecommuniceerd met het bevoegd gezag onder vermelding van het zaaknummer.
- 2.12 Indien er calamiteiten tijdens de uitvoering van de roekenverstoring ontstaan of dat dit bij de evaluatie naar voren komt, dienen wij hier binnen 24 uur na constatering van de calamiteit van op de hoogte te worden gesteld en dienen de verstoringswerkzaamheden te worden gestaakt totdat dit weer door ons als bevoegd gezag zijnde wordt vrij gegeven.

Nestverwijdering van roeken

- 2.13 Voorafgaand aan de acties dienen de nestplaatsen ongeschikt te worden gemaakt onder begeleiding van een roekendeskundige. Hierbij dient te worden voorkomen dat nestplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden, omdat de acties pas voor of na het betreffende broed- of winterseizoen plaatsvinden. De planning dient uit te sluiten dat ten gevolge van het ongeschikt maken een broed- of rustplaats voor de roek onnodig verloren gaat.
- 2.14 Er wordt ingezet op het ontmoedigen van nieuwe subkolonies van de roek, op plekken waar de verwachting is dat dit resulteert in geluidsoverlast. Binnen een straal van 100 meter van de overlastlocatie kunnen bomen ongeschikt gemaakt worden door nesten in aanbouw weg te halen, tezamen met de ondersteunende takken waar deze nesten in worden gemaakt (drievorken). Er dient wel gelet worden op takken met spleten en holtes, in verband met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen.
- 2.15 De verantwoordelijkheid van het inventariseren van nestbeginsels en het beslissen welke verwijderd mogen worden, met daarbij behorend de drievorken (ondersteunende takken van het nest), ligt bij de roekendeskundige.
- 2.16 Nestbeginsels mogen alleen tussen 1 februari en 10 april worden weg gehaald, en uitsluitend nestbeginsels binnen een afstand van 100 meter van de woningen waar overlast van de roeken wordt ervaren.
- 2.17 Roekennesten waar eieren of niet vliegvlugge jongen in worden aangetroffen, mogen onder geen enkel beding verwijderd worden.
- 2.18 Bomen binnen 100 meter van de woningen, voor de start van het broedseizoen van de roek (vastgesteld door de roekendeskundige), mogen gesnoeid worden om het ongeschikt te maken voor nestbouw, indien blijkt dat er een nest is of wanneer er aanwijzingen zijn dat er nestbouw plaatsvindt. Voordat nest(aanbouw) wordt verwijderd, dient van tevoren compensatie/alternatieve nestlocatie(s) gerealiseerd te zijn waar de broedparen van de roek naar toe kunnen uitwijken. Bij het snoeien dient er gelet te worden op takken met spleten en holtes, in verband met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen.
- 2.19 Subkolonies, ontstaan vanuit de hoofdkolonie, mogen worden verwijderd bij overlast, vastgesteld en begeleid door de roekendeskundige, indien er niet vaker dan twee jaar achter elkaar is gebroed. De plaatstrouwheid van een subkolonie, gezien de korte periode <2 jaar dat dit is gebruikt als nestlocatie, is minder en zal minder kans tot terugkeer van roeken geven indien dit wordt verwijderd voorafgaand aan of begin van het broedseizoen.
- 2.20 Enkele takken van bomen die gesnoeid zijn, kunnen worden voorzien van touwen die tot aan de grond reiken. Wanneer er aan de touwen getrokken wordt, dan bewegen de takken en kunnen mogelijk roeken uit de boom worden gehouden.
- 2.21 Alle eiken langs de weg zijn geteld bij de Beekdalhoeve (hoofdkolonie van roeken) en van iedere eik is bekend of er nesten in zijn gebouwd in 2022. Het beheer heeft tot doel te vermijden

dat de hoofdkolonie de uitwijkplaats wordt voor de roeken die in de wijk geen nest kunnen bouwen. Deze dieren dienen immers gemotiveerd te worden om de alternatieve nestlocatie(s) te gaan bezetten. De drieborken mogen verwijderd worden op een verantwoorde wijze van de andere bomen aan de wegzijde dan die zijn bezet door de kolonie (zie Roekenbeheerplan, d.d. 4 juli 2022, van Eco Reest). De hoofdkolonie dient daarbij wel aaneengesloten te blijven.

- 2.22 Indien de roeken van de kolonie in Marsdijk blijf geven van het feit gebruik te (gaan) maken van de alternatieve nestlocatie(s), vastgesteld door de roekendeskundige, of een andere locatie waar geen overlast verwacht wordt, kan het snoeien, verstoren en weghalen van een nestbegin in de jaren na 2023 tot de einddatum van de ontheffing ook ingezet gaan worden conform het Roekenbeheerplan, d.d. 4 juli 2022, van Eco Reest. Dit beheer dient daarom ook gefaseerd uitgevoerd te worden, en blijft onder leiding van een deskundige op het gebied van roeken.

Monitoring roekenkolonies en nesten

- 2.23 De roekenpopulatie (aantallen en locaties) wordt wekelijks in het nestbouw- en broedseizoen gemonitord. Elk jaar (vanaf 2023), tussen oktober en januari, wordt de huidige strategie geëvalueerd aan de hand van de monitoringsresultaten, tezamen met het bevoegd gezag, en wordt verwerkt in een ecologisch logboek dat wordt overhandigd aan het bevoegd gezag. Belangrijke parameters voor succes en voortzetting van de strategie zijn en dienen opgenomen en uitgewerkt te worden in het ecologisch logboek:
- of het aantal nestellocaties in de wijk stijgt of daalt ten opzichte van het jaar ervoor;
 - of het aantal weggehaalde nestbeginsels stijgt of daalt ten opzichte van het jaar ervoor;
 - of het totaal aantal nesten verandert ten opzichte van het jaar 2021;
 - of er in het eerste jaar van de aanpak (2023) minimaal tien nesten bezet c.q. gebouwd zijn bij de alternatieve nestellocatie(s).
- 2.24 Indien er blijkt dat de versnippering van roeken in de wijk(en) van Assen doorzet, de alternatieve nestlocatie(s) niet bezet worden en/of het ontmoedigen van subkolonies in wijk(en) van Assen niet succesvol blijken, dient de strategie aangepast te worden en in overleg plaats te vinden met ons als bevoegd gezag.
- 2.25 Naast de monitoring van de roekennesten ten tijde van nestbouw- en broedseizoen van de roeken, dient ook jaarlijks het aantal klachten van omwonenden per seizoen bijgehouden te worden. Daarnaast vindt eveneens registratie jaarlijks plaats waar illegale verstoringen plaatsvinden. Deze illegale verstoringen dienen direct gecommuniceerd te worden met ons als bevoegd gezag. Mogelijkerwijs kan dit gevolgen opleveren voor de uitvoering van de werkzaamheden c.q. acties behorend bij dit besluit.

Alternatieve nestlocaties

- 2.26 Een alternatieve nestlocatie of alternatieve nestlocaties, wordt of worden voor 15 december 2022 al ingericht, voorafgaand aan het broedseizoen in 2023, conform het gestelde in het Activiteitenplan (zie figuur 5.1.), d.d. 4 juli 2022, van Eco Reest. Een alternatief dient een boomcombinatie te bieden in lijn met de nestbouwroutine van de aanwezige roekenpopulaties in Assen, en daarnaast dient het in de buurt te zijn (<500 meter) van de foerageergebieden die de roekenpopulaties gebruiken tijdens het broedseizoen. Er dient vastgesteld te zijn dat er geen nesten aanwezig zijn van havik of buizerd.
- 2.27 De inrichting van het alternatief dient het leveren van grit te zijn dat de roeken gebruiken, het afspelen van roekengeluiden, het plaatsen van volledige roekennesten alsmede materialen die potentieel voor nestbouw kunnen dienen.
- 2.28 Ter vergroting van de kans op vestiging bij het alternatief, mogen ook de verwijderde nestaanzetten inclusief gaffel uit de subkolonies gebruikt worden om de roeken te motiveren zich te verplaatsen, conform het gestelde in het Activiteitenplan, d.d. 4 juli 2022, van Eco Reest.

- 2.29 Op de beheer- c.q. alternatieve locaties mag geen verstoring of verjaging plaatsvinden ten tijde van het broedseizoen. Indien er werkzaamheden dienen plaats te vinden, zoals snoeiwerkzaamheden, dient dit altijd buiten het broedseizoen plaats te vinden. Op de beheerlocaties dient nooit gekapt, gekandelaberd of zodanig gesnoeid te worden dat geschikte takken (met drievork) verdwijnen. Op deze manier wordt voorkomen dat roeken vanuit de beheerlocaties wegtrekken en er uitwaaiering van subkolonies in de wijken ontstaan.
- 2.30 Voor het behoud van de beheerlocaties dient er in de omgeving, rondom het alternatief of de alternatieven, voldoende functioneel leefgebied beschikbaar te blijven. In de directe omgeving dient er voldoende nestmateriaal beschikbaar te blijven en foerageergebieden mogen zonder toestemming van het bevoegd gezag niet worden aangetast. Een belangrijk deel van het foerageergebied van de in Assen broedende roeken bevindt zich naar verwachting in de graslanden en akkerlanden tussen Taarlo, Assen, Loon en Anreep.
- 2.31 Naast het inrichten van alternatieve nestlocaties, dient er ook ingezet te worden op voorlichting c.q. educatie bij grondgebruikers waar de alternatieven voor de roeken worden ingericht.

3. Overige voorschriften

- 3.1 Een roekendeskundige dient ten minste aanwezig of betrokken te zijn op de volgende momenten:
 - a) bij het ongeschikt maken van de broedlocaties, voorafgaand aan de nestverwijdering c.q. vorkverwijdering uit bomen;
 - b) bij het onderzoek en de aanwijzing van geschikte, alternatieve nestlocaties;
 - c) bij de opleiding en evt. begeleiding van roekenverjaging na het broedseizoen, alsmede de vaststelling dat de jonge roeken vliegvlug zijn;
- 3.2 Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. In dat geval dient de ontheffinghouder minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

4. Zorgplicht

- 4.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
- 4.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van alle vogelsoorten, niet alleen die van de roek. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan dient een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen van andere vogelsoorten dan die van de roek, worden alle werkzaamheden c.q. acties uitgesteld tot na het broedseizoen van die vogelsoort(en). Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de ecologisch deskundige.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

A. Venekamp,
Teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
Afschrift aan:

- vergunninghouder
- het College van Burgemeester en Wethouders van Assen (digitaal)

Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 5 september 2022 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van de gemeente Assen (hierna ontheffinghouder). Op d.d. 1 juli 2022 en d.d. 21 september 2022 heeft de ontheffinghouder ons, naar aanleiding van de door ons gestelde vragen, aanvullende informatie toegestuurd. De aanvraag heeft betrekking op het hele grondgebied in Assen, gelegen in de gemeente Assen. Het project betreft het beheer van roeken (*Corvus frugilegus*) op het gehele grondgebied van Assen. De ontheffinghouder heeft een ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 en lid 4, van de Wnb voor de volgende soort: roek (*Corvus frugilegus*).

Figuur 1: rood omlijnd huidige roekenkolonies. Geel omlijnd voormalige roekenkolonies (bron: roekenbeheerplan, d.d. 4 juli 2022, van Eco Reest)

2. Wettelijk kader

2.1 Vogelrichtlijn

De roek is een inheemse beschermde vogelsoort als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.1 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.1, lid 1, van de Wnb is het verboden om opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Op grond van artikel 3.1, lid 2, van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1, lid 3, van de Wnb is het verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- Op grond van artikel 3.1, lid 4, van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen, voor zover het geen nestvlieder betreft. Ook de inhoud en de functionele omgeving van het nest dient te worden beschermd voor zover het broedsucces hiervan afhankelijk is. Artikel 3.1, lid 2, van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de roek zijn daarnaast op basis van vaste jurisprudentie bovendien jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen vernield of weggehaald.

2.4 Beoordelingsgronden ontheffing verlening

Op grond van artikel 1.10 lid 3 van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.3, lid 4 van de Wnb.

3. Overwegingen

Binnen de stad Assen broeden op verschillende locaties roeken in kolonies van gevarieerde grootte. De laatste jaren heeft de gemeente Assen van haar bewoners meerdere meldingen van overlast door roeken ontvangen. Doel van het roekenbeheerplan is het zo veel mogelijk wegnemen van overlast door aanwezigheid van roeken en tegelijkertijd het behoud van een duurzame roekenpopulatie in de gemeente.

In de gemeente zijn er drie wijken waar roeken nestelen: Noorderpark, Assen Oost en Marsdijk. Buiten de bebouwde kom vinden ze hun voornaamste foerageergebieden. In de genoemde wijken kan ook koloniegewijs overnacht worden. Vanwege het laatste punt moet rekening gehouden worden met het feit dat roeken het gehele jaar, dus ook buiten het broedseizoen, zich binnen de bebouwde kom kunnen verzamelen, op korte afstand van woonhuizen. Verzamelingen van roeken gaan gepaard met luide vocalisaties. Dit is de voornaamste bron van overlast voor omwonenden in een straal van 50 tot 100 meter van de roekenkolonies. Er is al een korte ontheffing verleend met kenmerk 202201573-01005508, ter verjaging van de roeken in Marsdijk, nadat was vastgesteld dat de jongen vliegvlug waren. Bewoners ervaren de geluiden in de avond en de vroege ochtend in de loop van de lente als ernstige overlast, omdat het geluid zo hard is, dat de roeken de nachtrust systematisch verstoren. Daarnaast speelt vervuiling van de omgeving door feces en nestmateriaal ook een rol.

De door de bewoners ervaren overlast van de roeken heeft ook gevolgen gehad voor de bescherming van de roeken, omdat gebleken is dat al dan niet bewust illegaal is en/of wordt verstoord. Een recente waarneming hiervan betrof de winter van 2021/2022, toen bleek dat alle nesten van de hoofdkolonie bij de Beekdalhoeve waren verdwenen, wat volgens de ter zake kundige op het gebied van de roek een hoogst onnatuurlijke reactie is. Verder bleek in mei 2022 op een locatie in Marsdijk in de directe nabijheid van de nestbomen vuurwerk te zijn afgestoken.

Het beheer richt zich vooral op de wijk Marsdijk. Het doel hierbij is om de overlast in de wijk tegen te gaan door roeken, die nestbouw plegen, te motiveren uit te wijken naar een alternatieve nestelplaats waar ze met rust gelaten worden en waar ze zonder verdere versnippering zich als kolonie kunnen concentreren. Het voorziene beheer, de planning en het type maatregelen zijn beschreven in het bijgaande roekenbeheerplan, d.d. 4 juli 2022, door Eco Reest.

In de kern omvat het roekenbeheer het tegengaan van nestbouw op plaatsen nabij bewoning (< 100 meter) waar overlast plaats heeft gevonden of te verwachten is. Als compenserende maatregel wordt een alternatieve nestelplaats al in de winter voor het nestbouwseizoen ingericht. Dit alternatief biedt een boomcombinatie in lijn met de nestbouwroutes van de betreffende roeken. Het is goed waar te nemen voor de roeken, vanwege het feit dat het in de buurt van foerageerlocaties is, die de roeken gebruiken tijdens het broedseizoen. Er nestelen ook geen kraaien of roofvogels, zoals buizerd of havik in de buurt. Dit is vastgesteld door een ter zake kundige ecooloog. Het verwijderen van nestbeginselen is nodig, omdat een afgebouwd nest de stimulus biedt om te paren en een ei te leggen. Bij broedsucces neemt daarbij het motief toe bij de ouders om het jaar erop terug te keren. Bovendien vindt bij het uitkomen van de jongen inprenting plaats, waardoor de keuze voor een overlastlocatie wordt bekrachtigd. Het beheer is er juist op gericht om de ouders te laten leren over de rust en voorzieningen bij het alternatief en de jongen inprent te laten raken op een omgeving zonder bebouwing.

Uitgevoerd onderzoek

Binnen Assen zijn vijf clusters met (voormalige) roekenkolonies te onderscheiden; Marsdijk, Noorderpark, Assen-Oost, Centrum en Baggelhuizen (zie figuur 3.1 uit Roekenbeheerplan, d.d. 4 juli 2022, van Eco Reest). Binnen Assen waren tot 2018 vijf locaties met roeken bekend. Deze zijn vanaf 2011 jaarlijks onderzocht in opdracht van de gemeente Assen. Op 9 april 2021 is door Eco Reest een telling gedaan bij de bekende locaties. In 2016, 2017 en 2018 zijn geen roekennesten meer aangetroffen in Baggelhuizen. In 2019 en 2020 is deze locatie niet onderzocht. Bij een controle op 12 april 2021 door Eco Reest zijn wederom geen roekennesten binnen de locatie Baggelhuizen gevonden. In het centrum van Assen was tussen 2011 en 2014 een kolonie van tussen de 52 en 76 broedparen aanwezig op en rond de Brink en de Gouverneurstuin. In 2015 en 2016 nam dit snel af van negen tot vier broedparen, tot de kolonie in 2107 helemaal verdwenen was en er nog slechts één nest aangetroffen werd in 2018. In 2019 en 2020 is deze locatie niet onderzocht. Bij een controle door Eco Reest op 7 maart 2021 en 9 april 2021 zijn hier geen nesten van roek meer aangetroffen. De reden voor het verdwijnen van roek op deze twee locaties is onbekend. De clusters Baggelhuizen en Centrum worden derhalve niet meegenomen in dit besluit ter beschouwing.

De controle in april 2021 laat een toename zien in zowel de bomen langs de Beekdalhoeve / Andrej Sacharovweg als aan de Tarwehulle. Bovendien lijkt de verschuiving richting het noorden, de wijk in, door te zetten. Behalve in het grasveld aan de Tarwehullen, zijn er ook nesten aanwezig op de kruising van de Gersthullen en de Hooibeemd en naast de Plateau (school) noordelijker aan de Tarwehullen. Hier zijn de nesten gevestigd in zomereiken in kleine stroken gemeentelijk groen. Aan de Kristalstoep, waar tussen 2014 en 2018 de grootste aantallen werden gevonden, zijn in 2021 geen roekennesten meer waargenomen. In de winter van 2021 bleken alle nesten bij de kinderboerderij Beekdalhoeve verdwenen. De oorzaak is niet bekend, maar een natuurlijke oorzaak is uit te sluiten. Uit andere telgegevens van omringende gemeenten blijkt dat aan het begin van een nestbouwseizoen (medio februari) minstens 19% nog aanwezig is van de nesten van april het vorige jaar. Bovendien waren nesten in overige kolonies ook niet of niet zo massaal verdwenen. Dat hier sprake lijkt van een ernstige verstoring door menselijk toedoen, blijkt ook uit het verloop van de ontwikkeling in 2022 (zie hiervoor Roekenbeheerplan, d.d. 4 juli 2022, door Eco Reest).

Verjaging van roeken

Er mag niet verjaagd worden ten tijde van het broedseizoen van de roek. Dit houdt in dat er pas verjaagd worden vanaf het moment dat de jonge roeken vliegvlug zijn. Het verjagen van de volwassen roeken en hun jongen mag alleen plaats vinden zodra is vastgesteld door een roekendeskundige dat de jongen van de roeken vliegvlug zijn.

De volgende middelen mogen hiervoor ingezet worden na het broedseizoen van de roek, waarbij de jongen vliegvlug zijn:

- Luid geluid;
- Flitslichten (niet op de ogen van de dieren gericht);
- Agri-laser

De verstoring middels luid geluid, flitslichten en de agri-laser worden uitgevoerd door omwonenden binnen een straal van 100 meter van de roekenkolonie(s), die zijn aangewezen door de gemeente Assen. De namen van de omwonenden die gaan verjagen, worden gecommuniceerd met het bevoegd gezag. Voordat de aangewezen omwonenden de roeken mogen verstoren, vindt er eerst een korte training plaats, gegeven door een roekendeskundige. De eerste keer dat de verstoring van de roeken plaatsvindt, vindt ook onder begeleiding plaats van de roekendeskundige. De roekendeskundige van de gemeente Assen is te alle tijde betrokken bij de beslissing of er wel of niet verstoord mag worden van de roekenkolonies. Elke vier weken vindt er een evaluatie plaats met de omwonenden die de roeken mogen verstoren en de gemeente Assen. Wat er tijdens de evaluatie wordt besproken, wordt opgenomen in een ecologisch logboek, en wordt elke maand gecommuniceerd met het bevoegd gezag. Indien er calamiteiten tijdens de uitvoering van de roekenverstoring ontstaan of dat dit bij de evaluatie naar voren komt, wordt het bevoegd gezag hiervan verwittigd, worden de versturende activiteiten gestaakt om de roeken te verjagen en mag men pas weer starten na vrijgeving door het bevoegd gezag in samenspraak met de roekendeskundige.

Nestverwijdering van roeken

Er wordt ingezet op het ontmoedigen van nieuwe subkolonies van de roek, op plekken waar de verwachting is dat dit resulteert in geluidsoverlast. Binnen een straal van 100 meter van de overlastlocatie kunnen bomen ongeschikt gemaakt worden door nesten in aanbouw weg te halen, tezamen met de ondersteunende takken waar deze nesten in worden gemaakt (drievorken). De verantwoordelijkheid van het inventariseren van nestbeginsels en het beslissen welke verwijderd mogen worden, met daarbij behorend de drievorken (ondersteunende takken van het nest), ligt bij de roekendeskundige. Nestbeginsels mogen alleen tussen 1 februari en 10 april worden weg gehaald, en uitsluitend nestbeginsels binnen een afstand van 100 meter van de woningen waar overlast van de roeken wordt ervaren. Roekennesten waar eieren of niet vliegvlugge jongen in worden aangetroffen, mogen onder geen enkel beding verwijderd worden. Bomen binnen 100 meter van de woningen, voor de start van het broedseizoen van de roek (vastgesteld door de roekendeskundige), mogen gesnoeid worden om het ongeschikt te maken voor nestbouw, indien blijkt dat er een nest is of wanneer er aanwijzingen zijn dat er nestbouw plaatsvindt. Voordat nest(aanbouw) wordt verwijderd, is van tevoren compensatie/alternatieve nestlocatie(s) reeds gerealiseerd, waar de broedparen van de roek naar toe kunnen uitwijken. Subkolonies, ontstaan vanuit de hoofdkolonie, mogen worden verwijderd bij overlast, vastgesteld en begeleid door de roekendeskundige, indien er niet vaker dan twee jaar achter elkaar is gebroed. De plaatstrouwheid van een subkolonie, gezien de korte periode <2 jaar dat dit is gebruikt als nestlocatie, is dan minder en zal minder kans tot terugkeer van roeken geven indien dit wordt verwijderd voorafgaand aan of begin van het broedseizoen. Enkele takken van bomen die gesnoeid zijn, kunnen worden voorzien van touwen die tot aan de grond reiken. Wanneer er aan de touwen getrokken wordt, gaan de takken bewegen en mogelijk kunnen roeken zo uit de boom geweerd worden. Alle eiken langs de weg zijn geteld bij de Beekdalhoeve (hoofdkolonie van roeken) en van iedere eik is bekend of er nesten in zijn gebouwd in 2022. Het beheer heeft tot doel te vermijden dat de hoofdkolonie de uitwijkplaats wordt voor de roeken die in de wijk geen nest kunnen bouwen. Deze dieren dienen immers gemotiveerd te worden om de alternatieve nestlocatie(s) te gaan bezetten. De drievorken mogen verwijderd worden op een verantwoorde wijze van de andere bomen aan de wegzijde dan

die zijn bezet door de kolonie (zie Roekenbeheerplan, d.d. 4 juli 2022, van Eco Reest). De hoofdkolonie blijft daarbij aaneengesloten. Indien de roeken van de kolonie in Marsdijk blijf geven van het feit gebruik te (gaan) maken van de alternatieve nestlocatie(s), vastgesteld door de roekendeskundige, of een andere locatie waar geen overlast verwacht wordt, kan het snoeien, verstoren en weghalen van een nestbegin in de jaren na 2023 ook ingezet gaan worden conform het Roekenbeheerplan, d.d. 4 juli 2022, van Eco Reest. Om deze reden wordt het beheer gefaseerd uitgevoerd, en blijft onder leiding van een deskundige op het gebied van roeken.

Monitoring roekenkolonies en nesten

De roekenpopulatie (aantallen en locaties) wordt wekelijks in het nestbouw- en broedseizoen gemonitord. Elk jaar wordt de huidige strategie geëvalueerd aan de hand van de monitoringsresultaten en wordt verwerkt in een ecologisch logboek. Belangrijke parameters voor succes en voortzetting van de strategie zijn en dienen opgenomen en uitgewerkt te worden in het ecologisch logboek:

- of het aantal nestellocaties in de wijk stijgt of daalt ten opzichte van het jaar ervoor;
- of het aantal weggehaalde nestbeginsels stijgt of daalt ten opzichte van het jaar ervoor;
- of het totaal aantal nesten verandert ten opzichte van het jaar 2021;
- of er in het eerste jaar van de aanpak (2023) minimaal tien nesten bezet c.q. gebouwd zijn bij de alternatieve nestellocatie(s).

Indien er blijkt dat de versnippering van roeken in de wijk(en) van Assen doorzet, de alternatieve nestlocatie(s) niet bezet worden en het ontmoedigen van subkolonies in wijk(en) van Assen niet succesvol blijken, zal de strategie ten aanzien van roeken aangepast worden en vindt in overleg plaats met ons als bevoegd gezag. Naast de monitoring van de roekennesten ten tijde van nestbouw- en broedseizoen van de roeken, worden ook het aantal klachten en meldingen van omwonenden per seizoen bijgehouden. Daarnaast vindt eveneens registratie jaarlijks plaats waar illegale verstoringen plaatsvinden. Deze illegale verstoringen dienen direct gecommuniceerd te worden met ons als bevoegd gezag. Mogelijkerwijs kan dit gevolgen opleveren voor de uitvoering van de werkzaamheden c.q. acties behorend bij dit besluit.

Alternatieve nestlocaties

Een alternatieve nestlocatie of alternatieve nestlocaties, wordt of worden voor 1 december 2022 al ingericht, voorafgaand aan het broedseizoen in 2023, conform het gestelde in het Activiteitenplan (zie figuur 5.1.), d.d. 4 juli 2022, van Eco Reest. Een alternatief dient een boomcombinatie te bieden in lijn met de nestbouwroutine van de aanwezige roekenpopulaties in Assen, en daarnaast dient het in de buurt te zijn (<500 meter) van de foerageergebieden die de roekenpopulaties gebruiken tijdens het broedseizoen. Er dient vastgesteld te zijn dat er geen nesten aanwezig zijn van havik of buizerd. De inrichting van het alternatief dient het leveren van grit te zijn dat de roeken gebruiken, het afspelen van roekengeluiden, het plaatsen van volledige roekennesten alsmede materialen die potentieel voor nestbouw kunnen dienen. Ter vergroting van de kans op vestiging bij het alternatief, mogen ook de verwijderde nestaanzetten inclusief gaffel uit de subkolonies gebruikt worden om de roeken te motiveren zich te verplaatsen, conform het gestelde in het Activiteitenplan, d.d. 4 juli 2022, van Eco Reest. Op de beheerlocaties mag geen verstoring of verjaging plaatsvinden ten tijde van het broedseizoen. Indien er werkzaamheden dienen plaats te vinden, zoals snoeiwerkzaamheden, dient dit altijd buiten het broedseizoen plaats te vinden. Op de beheerlocaties dient nooit gekapt, gekandelaberd of zodanig gesnoeid te worden dat geschikte takken (met drievork) verdwijnen. Op deze manier wordt voorkomen dat roeken vanuit de beheerlocaties wegtrekken en er uitwaaiing van subkolonies in de wijken ontstaan. Voor het behoud van de beheerlocaties dient er in de omgeving, rondom het alternatief of de alternatieven, voldoende functioneel leefgebied beschikbaar te blijven. In de directe omgeving dient er voldoende nestmateriaal beschikbaar te blijven en foerageergebieden

mogen niet worden aangetast. Een belangrijk deel van het foerageergebied van de in Assen broedende roeken bevindt zich naar verwachting in de graslanden en akkerlanden tussen Taarlo, Assen, Loon en Anreep. Naast het inrichten van alternatieve nestlocaties, dient er ook ingezet te worden op voorlichting c.q. educatie bij grondgebruikers waar de alternatieven voor de roeken worden ingericht.

3.1 *Alternatievenafweging*

Niet ingrijpen

Niets doen is een alternatief. Hierbij blijven nesten behouden en kunnen roeken zich uitbreiden binnen de wijken. De overlast blijft echter en hierdoor is het voor bewoners niet mee opgelost. Derhalve is dit geen bevredigende oplossing.

Verjagen en verplaatsen van gehele bestaande hoofdkolonies

Het verplaatsen van roekenkolonies door ze op de ongewilde locatie te verjagen en een andere locatie (nog beter) geschikt te maken, is in Noord-Nederland meerdere keren toegepast. Voor het verjagen van roeken zijn verschillende methodes denkbaar en het is in meerdere gevallen in Nederland succesvol gelukt om roeken te verjagen van een overlastlocatie. Hoewel ook het lokken naar vooraf geselecteerde beheerlocaties in sommige gevallen lukt, is het vestigen van roeken op nieuwe locaties, anders dan de beheerlocatie, een reëel risico. In de provincie Groningen is wisselend succes geboekt met het laten vestigen op de vooraf bedachte locatie.

Het beperken van de mogelijkheid om in de hoofdkolonie te broeden, heeft als doel te voorkomen dat de roeken dit als toevluchtsoord kiezen in plaats van de alternatieve locatie, als in de wijk het nestbouwen ontmoedigd wordt. De beperking van nestelgelegenheid bij de hoofdkolonie enerzijds en de verstoring van het nestbouwen in de wijk anderzijds, versterkt het motief van de roek om buiten de omgeving van de herhaalde verstoring te proberen een nest te bouwen. Het doel is een aantrekkelijk alternatief bieden. Naarmate er een steeds groter aantal roeken voor die locatie kiezen, zal het steeds makkelijker worden om roeken te motiveren zich hierbij aan te sluiten en de wijk te mijden. Dit stapsgewijze proces van ombuigen van de oriëntatie van alle roeken kan een paar jaar duren. Indien roeken op eigen kracht een locatie kiezen waar geen overlast te verwachten valt, dan zal dat een tweede locatie kunnen zijn waar ze met rust gelaten zullen worden.

3.2 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid, genoemd in artikel 3.3, lid 4 sub b, van de Wnb.

Het doel van het roekenbeheerplan is het tegengaan van ernstige overlast door roeken en tegelijkertijd het behoudt van een duurzame roekenpopulatie. De roek is een soort van de Vogelrichtlijn en derhalve beschermd middels de Wet natuurbescherming. Daarnaast zijn nesten van deze soort jaarrond beschermd³. Bij het wegnemen of verstoren van nesten is sprake van overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

- Artikel 3.1 lid 2, opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten of rustplaatsen;
- Artikel 3.1 lid 4, het opzettelijk storen van individuen waarbij sprake is van wezenlijk negatieve invloed op de instandhouding van de soort.

Voor uitvoering van het roekenbeheerplan is het belang “volksgezondheid of de openbare veiligheid” van toepassing. Bij de gemeente Assen zijn verschillende meldingen gedaan van overlast door roeken. De meeste hiervan betreffen geluidsoverlast. Hiermee is geen sprake van een indirect gezondheidsrisico door de roek, bijvoorbeeld door ziektes of parasieten. Geluidsoverlast kan indirect wel gezondheidsklachten veroorzaken. Met name in de nestbouwfase en de fase wanneer jongen op

het nest aanwezig zijn, kan al bij zonsopkomst sprake zijn van geluid. Dit kan leiden tot een verstoorde nachtrust, verhoogde stress en concentratiestoornissen, ook gemeld door de GGD. Daarnaast kunnen hygiënische factoren in de toekomst eveneens aan de orde zijn. Hierbij valt te denken aan overlast van roekenontlasting, afgevallen takken en uit het nest gevallen jongen.

3.3 *Staat van instandhouding*

Roek

Door vervolging en onopzettelijke vergiftiging (landbouwbestrijdingsmiddelen) was de Nederlandse roekenpopulatie rond 1970 op een dieptepunt. Vanaf 1977 werd de roek wettelijk beschermd en werd min of meer gelijktijdig het gebruik van pesticiden sterk verminderd. Na 1977 begon de populatie zich weer te herstellen. Vanaf ongeveer 2000 nemen de aantallen licht af, deels als gevolg van verstoring in verband met overlast en vermeende schade. Door verstoring neigen voorheen grote kolonies ertoe zich over meerdere locaties te verspreiden en waaieren zij uit. De grootste kolonies tellen rond de 1000 nesten, maar veruit de meeste bestaan meestal uit enkele tientallen tot een honderdtal nesten. Momenteel komt de roek plaatselijk algemeen voor. Het zwaartepunt van de verspreiding van roek (in broedtijd) ligt in de laaggelegen delen van de zandgronden en in rivieren beekdalen in Gelderland, Drenthe, Overijssel, Noord-Brabant en Friesland. Vestigingen in het westen van het land, in het verleden niet ongewoon, zijn momenteel schaars, maar beginnen weer toe te nemen.

De staat van instandhouding van roek als broedvogel wordt echter nog geclassificeerd als matig ongunstig. SOVON spreekt van een significante afname (< 5% per jaar) in de afgelopen twaalf jaar. De staat van instandhouding van roek als niet-broedvogel is zeer ongunstig (SOVON). Nederlandse roeken overwinteren grotendeels in de buurt van de eigen broedplaats. Vanaf ongeveer 1995 neemt het aantal roeken dat vanuit Noord- en Oost-Europa naar Nederland trekt om te overwinteren af. Waarschijnlijk overwinteren deze soorten nabij het eigen broedgebied.

Regionale populatie en staat van instandhouding

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) laat een verspreiding van de roek zien door de hele provincie Drenthe, waarbij de waarnemingen duidelijk geconcentreerd zijn rond de grotere kernen Assen, Beilen, Hoogeveen en Meppel. Opvallend is ook de concentratie van waarnemingen in en rond Zuidlaren, waarbij vooral in het agrarische gebied ten oosten van Zuidlaren en Annen veel waarnemingen zijn geregistreerd, waarschijnlijk van foeragerende exemplaren. In de bebouwde kom van Tynaarlo en Zuidlaren zijn kolonies bekend. Tevens aan de zuidwestzijde van Assen, in Smilde, zijn waarnemingen van kolonies bekend. Zo is er een grote kolonie aanwezig bij de koepelkerk van Smilde. Rond Assen zijn verschillende waarnemingen van grote aantallen roek te vinden, waaronder rond Rolde en Balloo, ten oosten van Assen. Aan de noord- zuid- en westzijde (Zeijen, Ekehaar, Bovensmilde) beperken de waarnemingen zich tot lage aantallen van één tot enkele dieren.

Gezien het roekenbeheerplan gericht zich op het voorkomen van overlast, het vergroten van het draagvlak voor de roek door communicatie en educatie, alsmede het behoud van een duurzame populatie roeken in en rondom Assen, waarbij er alternatieve nestlocaties speciaal voor de roek ingericht zijn en worden aan de rand van de stad, worden negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding niet verwacht. De roekenpopulatie neemt zelfs licht toe, ook al zijn de roeken bij Baggelhuizen en in het centrum van Assen een paar jaar eerder verdwenen door nog toe onbekende oorzaken.

3.4 *Zorgplicht en broedseizoen*

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt een ieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden of acties die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Over het algemeen wordt voor het broedseizoen van vogels een periode aangehouden van 1 maar tot 1 september. Dit kan echter in de praktijk per vogelsoort en per individu verschillen. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de in het plangebied aanwezige soorten ten einde is.

4. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in het besluit.